

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorági-
uteza 1. szám Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Hélytelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor tér-
fogati 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

A nőkérdéshez.

— Valasz Dr.-nak. —

I.

Magadhatatlanul okos és szellemes cikket olvasott e lap f. é. 2-ik számában az olvasó a fenti címmel. Egy oly thémának részleteihez szökött hozzá a cikkíró, mely igen régen forr és tartja a társadalomnak is egy nagy rétegét mozgásban, sőt forrongásban. Ez a téma a nőkérdés. Forog pedig ez a kérdés a körül a középpont körül, hogy milyen hely illeti meg a modern társadalomban a nőt, s a helyi kapcsolatosan minő jogok és kötelességek hárulnak reá. Mint mindenki által tudva lévő dolog, a vitatkozók két csoportra oszlanak; akik a nőt ugyanazon helyre óhajtják helyezni, mint amely helyet ez idő szerint túlnyomóan csak az urak „bitorolnak” (felesleges említenem, hogy e csoport tagjai kevés kivétel szoknyát hordanak) — s vannak, kik helyesebbnek gondolják, ha a nő megmarad azon a piedesztálon, mely objektíve talán mélyebben áll, mint a férfiaké, de társadalmilag, tehát relative nemcsak hogy megközelíti amazt, hanem gondolom magasan emelkedik felette. A kérdés egyszerűen tehát az: emancipáljunk vagy ne?

A cikkíró ur abban a táborban harszol (s fegyverét ügyesen forgatja), amelyik az emancipációnak barátja. Én a másik táborban érzem magamat s ezért — szemben amazokkal, előhozom a mi municziókat is, a mi érveinket.

Sarkalatos tétele a cikkíró urnak az, hogy „a nő épen annyira jogosult, mint a férfi”, mert „egyenrangú és egyenjogú társa a férfinak.” Ez a tétel pedig számos okból nem áll. Igyekeznünk fogok, hogy a felhozott érveim mind bebizonyított igazságok legyenek (s épen e szempontból bocsánatot kell a hölgyektől kérnem, mivel igen kevés bókot fogok mondani) — olyan igazságok, melyek közismeretesek s melyekből én tulajdonképpen csak a következtetést vonom le.

TÁRCZA.

A második „zsúr”.

Irta: DR. WALLENTINYI DEZSŐ.

Mélyen érezzük s épen ezért ismétlődésekre is esve újra és sokszor hangoztatjuk, hogy szegény hazánk, zilált társadalmunk olyan képet nyújt ma, mint a vastag ködbe burkolt szép Rímavölgy akármelyik zimankós januári reggelen.

Nézzünk bár föl, avagy le, előre vagy hátra: mindenfelé sűrű homály, kínzó bizonytalanság.

De a sűrű ködön, gyöttrő bizonytalanságon — miként a fényben, hőben emelkedő, erősödő napsugár — mégis áttör három ősi oltárnak biztató fénye, melynek láttán a löprengő, tépelődő honfílélek mégis megpihen, az aggodva zakatoló honfi szív kissé lecsendesül. Mert már tavaszt hirdet: egy eljövendő szebb kor hajnalpirkadását.

A tudományak, a művészetek és a mindenkit átölelő emberszeretnek hármasságára, tiszta fénye ez!

S amily meglepődve, ép oly örömmel látjuk, hogy e megszentelt, ősi oltárok körül a nők — a jóságos, a szépséges magyar nők nagy számban sürgölődnek.

Mindegyre többen. S mindegyre növekedő sikerrel. Így van ez itt, a mi szűkebb honunkban: itt Rimaszombatban is.

A legfontosabb, a legszükségesebb oltár t. i. az emberszeretnek oltára körül zárt rendekben sorakoznak a mi hölgyeink. A mi szépséges, a mi jóságos asszonyaink.

S immár nagy idő: negyven esztendő óta!

Nemes lelkek, nagy elődök, fényes múlt után, talán épen tíz éve, hogy jótékony nőegyesületünk fehér zászlója hivatott kezekbe, a mi nagyszonyunknak: *Samarjay Jánosné* kezébe került.

S azóta magasra csapott fel amaz ősi oltárok lobogó lángja. Tiszta fényök mind nagyobb területre vet világot. Mindegyre több szívet, több munkaerőt hódít a legszebb, a legnemesebb társadalmi és emberbaráti munka számára.

Kivált amióta az ő jóságos szíve, magasan szár-

Első sorban az a kérdés, milyen nőkről legyen szó? A „munkás osztályhoz tartozókról-e, vagy intelligens, művelt hölgyekről. Az előbbiről igen röviden tárgyalhatunk: a munkás osztály női immár századok óta emancipáltak magukat; vágják a fát, kubikolják a földet, szántanak, vetnek s e mellett játszik természet által kirendelt szerepeiket, főznek, mosnak, vasalnak s nevelik gyermekeiket. Voltaképpen tehát a munkásosztály nőemancipációjáról nincs is szó.

Beszélni így csupán az intelligens osztály emancipációjáról lehet s innen merítem adataimat s érveléseimet is. Itt is disztigálni kell: fizikai munkára tegyük-e hölgyeinket a férfakkal egyenlővé vagy szellemi munkára, mert a különbség óriási nagy.

Azt magam sem hiszem, hogy az emancipáció barátjai fizikai munka terén akarnak a férfiakat hölgyekkel pótolni, helyesebben: egyenjogositani. Mert a nőnél ez nem lehetséges. Szervezete kizárja, hogy a versenyt felvehesse. A nő izomrendszere fejletlen, kitartó fizikai munkára képtelen. A fizikai munkától életének legalább egy háromnegyed részében, ha meg akarja óvni egészségét, tartózkodnia kell, nem is szólva arról az időszakról, midőn családi örömeinek néz elé, vagy van utána, ami ismét legalább egy évig eltölti őt attól, hogy emancipált voltanak megfeleljen.

Marad ennél fogva a szellemi munka, az a tér, ahová az intelligens nő felvonulhat a férfi mellé, vagy esetleg a férfi elé. S itt következnek azok az igazságok, melyeket rabulistikával sem lehet a hölgyek számára bókul átvarázsolni. Egy, az emberről szóló tudományos műből veszem át a következőket:

„A nő koponyája kisebb, mint a férfié, csekélyebb terfogatu; köbtartalmuk viszonya 1503:1335 cm.³ Homloka keskenyebb, meredekebben emelkedik fel, de alacsonyabb. Idegrendszer-

nyaló lelke meghonosította a zsúrokat. A szépnek és jónak, a művészetnek és emberszeretnek e csodálatosan harmonikus napjait, kellemes óráit.

Ezt tapasztaltuk ilyenek találtak a helybeli jótékony nőegyesületnek folyó hó 20-án megtartott s e telen már második társas összejövetelét, második zsúráját is, melyről részletes tudósításunk ekként szól:

F. hó 20-án, szombaton délután 5 órakor már a zsútolásig megtelt a rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium hatalmas tornaacsarnoka, városunknak intelligens, a szépet és jót szerető és partoló diszes közönségével. Színültig volt a földszint. Színültig a csinos erkély. A helyes nevelői tapintatból bebocsátott, mintegy 150 fónyi V—VIII. o. diáksággal együtt körülbelül hatszáz gyűltünk össze, hogy a szépen gyönyörködjünk, a jóban erősödjünk. Olesón és nemesen szórakozunk.

Nos, volt is részünk valamennyiben. Már maga a belépés is kellemes volt. Az a tette a háziasszonyi tisztét paratlanul betöltő nőegyesületi elnöknek *Samarjayné* és igazgatónak: dr. *Marikóvszky-né* szíves fogadása. Mindnyájunkhoz volt szíves szavuk, barátságos üdvözlötük.

Pedig nem is ők, hanem mi tartoztunk és tartozunk is nekik köszönettel!

Köszönettel kivált azért a magas művészi élvezetért, melyet a zsúrt bevezető hangverseny, farsangi zenekar és a remek előképek nyújtottak.

A hangversenyt *Sóos Irén* művészi zongorajátéka nyitotta meg. Bámulatos technikával, biztossággal és színező erővel játszotta el a következő klasszikus hangversenydarabot: „*Paganinis berühmter Hexentanz*. Fantasie für Pianoforte par W. V. Wallace.” A magával ragadó szép játék hatása alatt oly tapsvihar tört fel, hogy még két ízben kellett „ráadásul” egy-egy szép darabot eljátszania.

Utána *Terhes Samu* dr. ez a mi jökeendő tehetséges ifju poétánk, a mi kedves „Samukánk” tartott felolvasást. Három mesét modott el: „*Izraeli arkangyal*”-ról, „*A gazdag bankár és a szegény suszterről*.”

és „*A papucs*”-ról. Tele szellemes fordulatokkal, ötletekkel, vidám, bohém részletekkel. Mosolyogtunk. Nevettünk. És mikor befejezte

Lapunk jelen száma 6 oldalra terjed.

ingerlékenyebb . . . a férfi és női agyvelő súlykülönbsége 130 gramm. . . . A nő egyéniségének központjában az anyai szeretet intenzitása áll. Ez adja meg a női lélek karakterét, e körül csoportosul a női lélek minden egyéb vonása. Ebből magyarázhatjuk, hogy a nő egyéniségében túlnyomó a kedély, az érzelmek világa, s az ezzel járó passzivitás, szemben a férfinak ridegebb, tettekre irányuló, kezdeményező, romboló heves-ségü aktivitásával. „A férfi nagyobb akaratere-vel, behatott értelemmel van felruházva, az alkotás vágya hatja át az élet minden terén — a nő ellenben gyengédebb, lágyabb, odaadóbb, érzelmi világa finomabb és mélyebb, varázsát szűkebb körben fejt ki. Amott az aktivitás, itt a passzivitás az alapvonal.” (Klebs Gy.) . . . A nő egyéniségében sokkal kevesebb az önállóság. Mindennapi tapasztalat a nők nagyobb hiszékenysége és rávehetősége, a milliók nagyobb hatása rájuk. Cselekedeteikben gyakrabban vezették magukat az érzések által, ott is, ahol ez nincs helyén. A férfi gondolkozásában több az eredetiség, több benne a teremtő és alkotó erő, ezt bizonyítja az összes tudományok és művészetek fejlődése, általában az egész emberi kultúra története. Minden téren a férfiaké a kezdeményezés, az alkotás dicsősége. Még olyan területeken is, amelyek műveléséből a nő sohasem volt kizárva, hiába keressük a nő kezének alkotó nyomait; legszembeötlőbb ez a zene terén, a melynek produktív nagy alakjai között egyetlen egy nő nevével sem találkozunk . . . A nő értelmi világának ereje a reprodukció működésének könnyedségében, gyengéje a kicsinyességben, az eredetiség és önálló gondolkodás hiányában áll. Ahol a férfi a lényegét keresi és látja, a nő az apróbb részleteken akad fel s ezek gyakran annyira lekötik a figyelmét, hogy a legfontosabb dolgokat nem ismeri fel. Gondolkodása szűkebb körben mozog és nem tud általánosítani. Min-

örömmel és valamennyien szívesen tapsoltunk a mind-egyre szélesebb körben elismert ügyes novellairónak, kitől még sokat várunk és remélünk!

Mindenki érthető kíváncsisággal, élénk érdeklődéssel tekintett a következő szereplő: dr. *Gráf Vilmosné* — *Samarjay Ilma* felé. Amint sugár, nemes alakja megjelent, zúgó taps üdvözölte. Ez mindegyre fokozódott, amint kellemes, lágy alt-hangján, dilettánsoknál ritka iskolázottsággal énekelte el az eredeti francia szöveggel a „*Connais tu la pais, vü*” „*Mignon*” opera híres románczát: oranges fleurissent, majd Dentától a „*Si tu m'aimé*” kezdetű dalt és *Éndrödy-Tarnay „Haide”*-ját. Hogyvontul pedig *Huska Jenőnek* „*A két veréb*” című megkapó románczát. Tetszésének, hálás köszönetének közönségünk zúgó tapsal, zajos éljenzéssel adott méltó kifejezést. Művészi énekeért egyrészt, másrészt azon nemes vállalkozásáért, melylyel boldog családi köréből, Budapestől eltávozva készséggel és szívesen jött az emberszeretet munkáját gyakorolni és a magasabb, komoly dal-művészet iránti érdeklődést, lélest fejleszteni. — Összes, szebbnél szebb dalait *Törköly László* a mi nagy-őrcei művésznök kísérte zongorán. Felesleges is mondanom, hogy izléssel, finoman.

Negyedik pontul a „*Élőképek*” következtek. Hát ezekről írni bajos. Ezeket látni és élvezni kellett. Mert ugyan ki tudná biztosan megmondani, melyik volt szebb, melyik volt jobb?! Jó volt, gyönyörű volt valamennyi! Mügodndal, műizléssel egybeállítva és feldiszítve mind. (1. „*Szemtől-szembe*” W. Menzler-től; 2. „*A whist*”, Leffler-től. 3. „*Scherzo*” Martintól). Öszintén mondom, szebbek, sokkal szebbek voltak, mint azon eredeti művészi rézmetszetek, amelyeket megjelentettek. — Hiszen szebbnél-szebb leányok — *Beliczky Böske*, *Guldenfingen Márta* és *Kubinyi Izuka* — deli ifjak — *Guldenfingen Elemér*, *Kern Rezső*; ennivaló szép gyerekek: az eleven *Kolbay Ildike*, a hirtelen megbetegedett kedves *Károlyi Ilonka* helyett helyes bátyja: *Laczi* és a bogárszemű *Ráróssy Gyuszi*ka ábrázolták a személyeket — no és egy olyan tűzről pattant menyecske, mint dr. *Veres Samuné*.

Bizony szép volt, bizony jó volt mind. És ilyen volt az a vidám, tréfás zenekar is, mely az egészet, a

denben inkább a részletek és egyes tények, mint az általánosabb törvények iránt, inkább a konkrét esetek, mint az elvont, átfoglaló igazságok iránt van érzéke . . .

De nem folytatom ezeket az idézeteket, melyeknek valóságát még azok is kénytelenek elismerni, a kiknek az rosszul esik: a nők. Ismeretes dolgok ezek mind. Hogy élesebben lássuk a dolgot, felemlitek néhány rendkívül eltorzított ilyen esetet: mi lenne azon nő-parlament törvényhozói működése, ahol a kormány javaslatának megszavazása vagy elvetése attól függene, hogy milyen toilletet vesz fel azon a napon a kormányelnök (mert attól függen!) Vagy: mi lenne abból a bankból, ahol az igazgatóság jó szíve sugallatát követve, elosztaná még a tőkét is tönkrement szegények, kétségbeesett éhezők és ravasz módon esdeklők között (mert elosztaná!) Vagy: mi lenne abból a női katonaságból, mely forrongás alkalmával nem löne vezényszóra, csak azért, mert a tömegben kis gyermekek is vannak? (mert nem löne!)

Röviden: azok a természetben gyökerező tulajdonságok, s évtizedes mult hagyományai, melyek belealakultak a nők egész valójába, nagy általánosságban képtelenné tennék arra, hogy átvegye a férfiak szervező, alkotó, rendszerező objektív munkakörét. S ezen a tényen nem változtat semmi divatos frázis, melylyel társadalmunk az unalomig tele van ez idő szerint. Ehez a munkakörhöz férfi kell, egész férfi, férfi szervezet, férfias gondolkodás, férfias tulajdonságok.

Nem mondom azért, hogy kivételek nincsenek, de éppen ezek erősítik meg a szabályt. A cikkiró ur által felemlített történelmi alakok: Veturia, Didó, Cleopatra, Jeanne d'Arc, Erzsébet angol királynő, Mária Terézia mind éppen férfias tulajdonaikkal tűntek ki s emancipálták magukat. Általános ismert tények, hogy éppen e nevek közül legtöbbnek viselője még külsejében is férfias benyomás által különbözött az átlagtól. Ma is emancipálják magukat a nagy női elmék, pl. Kowalewsky Szonya, a nagy matematikus; Curie-né, a nagy fizikus; Suttner Berta, a kiváló szociológus stb.

Azt sem lehet mondani, hogy a nők nem állanak meg helyüket a férfiak helyén. Bizonyára forogna a világ akkor is, azonban meglehetősen felfordulva. Mert van e kérdésnek más oldala is. Eddig csupán az értelem tekintetében bonczolgattam a kérdést, minden más szempont figyelembe vétele nélkül. E szempontok közül is kitérek néhányra. Legfontosabb e kérdések közül az emancipáció érzelmi oldala.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 23-án dr. Kovács László polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, melyen a tisztviselőkön kívül jelen voltak: Abonyi Pál, Baksay István, Barna Imre, Boczkó Dániel, Dapsy József, Barányi Gusztáv, Fekete Pál, Elthey Frigyes, Grosinger Miksa, Jaczkó Pál, dr. Kármán Aladár, Lukács Géza, Molnár József, László János, id. Rábely Miklós, Rónay Gyula, Soós Gyula, Sütő István, Széman Endre, Szabó József m. Szabó József K. Szomolnok Antal, Szabó József adóp. Szabó István,

gazdag programot óriási sikerrel befejezte. Matócsy Pál karnagy szakavatott vezetés mellett 8 műkedvelő zeneértő férfi játszott el „*Carnewals-Scherz*” című fülbemászó hármás valcert. — A vezérszerepet dr. Veres Samu ismert bravúrral hegedülte; Pásztory Gyula a zongorán gyakorlott művészettel tereztelt hozzá; Percze Samu és Törköly László pompásan bele-bele trombitáltak, (az előbbeni 2 trombitán is váltakozva) Terhes Samu dr. passzióval kakukolt, Lehoczky Márton kitűnően papagénó-zott, Fekete Miska kellemesen pengetett egy acézlí triangulumot és végül Szigeti Benedek Gyula érzéssel dobolt.

A karnagy önzetlen fáradozása, a tagok nemes vállalkozása, összhangzó játékuk mind-mind méltán megérdemelte azt a sok szívből feltörő éljént, viharos tapsot, melylyel műértő közönségünk őket jutalmazta.

Fogadják ezuttal is valamennyien — az összes közreműködők! — a nőegyesület és az emberszeretet nevében legforróbb, hálás köszönetünket!

Es ha megemlítem azt az egatverő meleg éljenzést, melylyel az egész gyülekezet osztatlan szeretetét és őszinte tiszteletét igyekezett kifejezni és háláját leróni a zsűrt tartó háziasszony: Samarjay Jánosné nőegyleti elnök iránt, — továbbá hogy az éljénből bőven kijutott az ő hűséges társának, dr. Marikowszky Istvánné igazgatónak is, és végül hogy az óriási társaság jó része egészen 8 óráig maradt együtt párolgó tea és fesztelen, vidám beszélgetés mellett; azt hiszem, a ki nem lehetett is jelen, az is beláthatja, hogy ez a második zsűr is kitűnően sikerült. Talán még jobban, mint az első. Hiszen még többen voltunk ott, mint legutóbb. Közel hatszázan!

*

Mélyen érezzük, örömmel ismétljük tehát, hogy a mi kisdob társadalmunk látóhatárán foszladozik a kőd. Enged a fagy. Megindult az egészséges élet.

Még hideg hólepel fedi a tájat, a szép Rima mentét. De a levegőben, fényes napsugarban már érezzük a közelgő tavasz enyhe lehelletét, az eljövendő szebb kor életető melegét.

Soós Ferencz, Singer S. Leo, Tomay Alajos, Törköly József és Zachar Gusztáv.

Első tárgy volt az állatvásártéri járlatkezelő építet vállalati összegének utalványozása. Polyák Károly vállalkozónak a felülvizsgálat után 3100 koronát utalványoztak.

Az ipartestület nyugdíjintézményének 100 koronát adott a közgyűlés, melyért Rábely Miklós elnök hálás köszönetet mondott. A jolsvai siket-némák intézetének ez évre 30 koronát, Galamb Kalmán aljegyzőnek a főjegyző hosszas helyettesítéseért 400 koronát szavazott meg a közgyűlés, ezzel kívánván kitaró szorgalmát jutalmazni.

A polgári leányiskola építkezési terveit a miniszter leküldte, s néhány módosítást tettek a terven, melynek sűrűs kivételéhez ez időn hozzáfognak. Lukács Géza e tárgynál felszólalt, s kéri a polgármestert, hogy a törvényhatósághoz jóváhagyás végett felterjesztendő ügyet a sűrűsseggel indokolva, mielőbb kuldje át.

A házi kezelésbe vett bor- és hus fogyasztási adó első évi eredménye az, hogy a városnak mintegy 10442 korona tiszta haszna van. Ebből a kezelésnél sokat fardozott Kohuth Lajos számtanácsosnak 600, Vigh Gábor pénztárnoknak 400 és Szontagh Gyula gazdának 200 korona jutalmat szavaztak meg. — A közgyűlés Lukács Géza indítványára a helyes és okszerű vezetése és ellenőrzéseért egyhangulag elismerést és köszönetet szavazott.

A Rimaszombat-tamástalvi vicinális ut és hidak fentartási költségeinek esedékes részlete: a 65%-ot kitevő 1118 korona 60 fillér kiutalványoztatott. Ennél igen okosan szólalt fel Fekete Pál s a nagy áldozatnak megfelelő karbantartást, az utnak fedanyaggal való ellátását kéri. Általános helyesléssel fogadták a felszólalást, mely után reméljük, hogy ez ut érdekében tenni is fognak valamit. Lukács Géza nélkülözhetetlen tartja egy utkaparó alkalmazását, s ezt tartja sürgetendőnek. — A téglaházról Dusaig vezető ut fentartásához a várost terhelő 120 korona utalványoztatott.

A kutfurásra vonatkozó törvényhatósági jóváhagyó határozat tudomásul vétetett, s a polgármester bejelentette, hogy már 137 méterig haladtak.

A szemétkihordási szabályrendelet módosítása kellett még nagyobb érdeklődést. Zachar Gusztáv jelenti, hogy a hidak alatt és ezek oldalán a patak tele van penetráns büzt árasztó szeméttel és hulladékkal. Ezek eltakarítását kéri. Lukács Géza az ellenőrzést nem tartja elegendőnek. A szemetes kocsi nem áll meg minden ház előtt, a szemét, építkezési törmelék, hulladék nem hordatik el rendszeren; a hóesés alkalmával nem takarítják el a havat a járdáról, s különösen a városi épületek előtt és máshol, a hol a város tartoznék gondoskodni az eltakarításról, sikos a járda, úgy hogy a járókelők biztonsága van veszélyeztetve. Kéri a polgármestert, hogy e mizériákon mielőbb segítsen, mert az nem igazságos és nem méltányos, hogy az anyagi áldozatokat hozó közönség biztonsága érdekében gondoskodás nem történik. — A felszólalást a közgyűlés általános és élénk helyesléssel fogadta, s a polgármester és rendőrkapitány meg is ígérték, hogy intézkedni fognak. — Ezek voltak a gyűlés főbb tárgyai.

Kubinyi Aladár ünneplése.

Aristoteles, az ókori pogány böles a többek között ezeket írja a nagylelkű emberről: „A nagy lélek a legnagyobb tiszteletre méltó, mert mindaz sajátja, a mit az egyes erények körében nagyinak tartunk. A gazdagság, hatalom és általában minden jó és balszerencse közepett is mértéket tart, bárhogy forduljon is. A jó szerencsében tulságosan el nem bizakodik, a balsors csapásában el nem esügged, meg nem török. Senkire sem szeret szorulni, de kész örömet tesz szivességet másokkal. Az előkelőkkel és szerencsésekkel szemben rátartó, a középsorsúak iránt szerény. Öszinte barát és őszinte ellenség. Az igazsággal inkább gondolkodik, mint az emberek véleményével; szavaiban és tetteiben őszinte, mert nyíltszívű, mint a ki felsőbbbségét érzi. Máshoz nem tud alkalmazkodni, legfőleg barátjához. Nem szól meg senkit, magáról sem szeret beszélni. Másrészt nem szeret dicséretet, de rosszat sem mond másokról. Járása lassú, hangja csendes, beszéde nyugodt.”

Legouvé Ernő, a hirneves francia író pedig ezzel egészíté ki: „Csak az a nagy lélek, amely tetteivel mutatja magát annak. Hogy megérdemeljük ezt a nevet, fel kell tudnunk áldozni a közért érdekeinket vagy jólétünket, hiúságunkat vagy szenvedélyeinket, vagy talán még életünket is.”

Tegyük még ezekhez végül a nagy magyar tudós, Hunfalvy János e néhány mondatát a magyar fajról: „A magyar ember méltóságos testtartás és méltóságos járás, erő, ügyesség és kellem által tűnik ki. Arcza vonásai élesen vannak metszve. Színe többé-kevésbé barna. Bizonyos nemes méltóság, nyugodt komolyság, becsületesség, nemzeti és faji büszkeség és magára tartás, lángoló husszeretet, nagylelkűség és vendégszeretet minden igazi magyarnak kiváló jellemvonása. Erkölesös és vallásos, de sem nem vakbuzgó, sem nem türelmetlen.”

Egybevetve mindezt, ime előttünk van három koronát, három nemzetnek csodásan egybehangzó felfogása, itélete az igazi lelki nagyságról. Az igazi férfiről.

Kiegészítve az ő legnemesebb tulajdonságával: mélységes szerénységével — ime előttünk áll Kubinyi Aladár.

Példás főnök és hű tisztviselő. Modern tudós, jógász, igazságos és emberszerető bíró. Igaz ember, jó barát és nem ellenség. Társadalmunk vezéralakja. Hazájának és egyházának hű fia.

Ósi törzsnek nemes hajtása.

Tetőtől talpig férfi.

Nemes szív, nagy lélek.

Es egészen a miénk! Ezért veszünk részt osztatlanul az ő örömeiben. Ezért ünnepeljük őt méltóképen egyesek és testületek. Így legutóbb a kishonti ág. h. ev. egyházmege is.

Emelkedett, szép ünnep keretében, melynek részletes lefolyása ez volt:

Szerdán, f. hó 24-én délelőtt 9 órakor hivta egybe a kishonti ág. h. ev. egyházmege nagyrődemű főesperese, csetneki Gyürky Pál az esperességi ünnepi közgyűlést a kúriai bírói rangra emelt felügyelő, Kubinyi

Aladár üdvözlése végett. Az egyesült protestáns főgimnázium hatalmas tornacsarnoka féltiz táján impozáns látványt nyújtott. Középen az előnk emelvény körül az egyházmege tisztviselői és az üdvözlő szónokok: Gyürky Pál főesperes, Liskay János esperes. Institorisz Endre egyházm. ügyész, Kemény Lajos főjegyző, Cseh István, Hüvössy Lajos és Törköly József jegyzők; Kubinyi Andor, Medveczky Sándor, Geduly Géza és Szlopovszky Péter. Jobbra a törvényszék tisztikara — mintegy harminczan — élükön Kolbay Sándor táblai bíró. Balra az izr. hitközség küldöttsége Singer S. Leo főrabbiával. Elöl az egyházmege képviselői, a főgimnázium tanári kara Loysch igazgatóval, hátul a főgimnázium V., VIII. o. tanulói mintegy 200 an. a helybeli és a fővárosi sajtó tudósítói és az erkélyen feut szépséges asszonyok, fiatal leányokból egy bájos, üde virágkoszorú.

Körülbelül 10 óra volt, midőn Gyürky Pál főesperes szeretettel üdvözlőlvén a megjelenteket és a felügyelői szék ideiglenes elfoglalására a korban legidősebb egyházközségi felügyelőt, Medveczky Sándor kir. közjegyzőt kérvén fel, a közgyűlést megnyitja s a képviselők igazolása után megalakítja. Ezután bizottságot küldtek az ünnepeit felügyelőért Fábry János kir. tanácsos és Banczik Sámuel elnöklete alatt Cseh István, Hrebenda János, Kolbenheyer Lajos, Krmann Lajos, Jeszny Gáspár és Loysch Ödön főgimnáziumi igazgatóból álló küldöttség környezetében lépett be az ünnepeit Kubinyi Aladár lelkes éljenzés közben. Ekkor Hujber József rimaszombati kántortanító intonálása és phisharmónium kísérete mellett az egész gyülekezet elénekelte a „Jövel szerlekek Úristen” kezdetű zsoltárt. Majd Gyürky főesperes gyönyörű alkalmi imát mondván, a következő formában, tartalomában és előadásában egyaránt nagyon szép üdvözlő beszédet intézte az egyházmege nevében kitüntetett elnöktársához, szeretett barátjához:

„Méltóságos Egyházmegei Felügyelő ur!

A kishonti esperesség rendkívüli alkalommal sereglett egybe közgyűlésileg, indítatva azon tény felett érzett örömtől, hogy Méltóságodat Ó Felsőge legkegyelmesebben kúriai bírói rangra emelte.

E kitüntetés a magyar igazságszolgáltatás terén fáradhatatlan munkássággal, mély belátással s széles látókörű jogi tudással, szeplőtlen becsülettel, nemes jellemmel szerzett méltó érdemek a megkoszorúzása. Olyan természettel bír tehát e kitüntetés, hogy még akkor is örömet keltett volna bennünk, az egyház erkölcsi feladatai körül forgolódkban, ha Méltóságod távolabb állna tőlünk. Mert hiszen a bírói működés és az egyházi szolgálát, ambar az utakban és eszközökben különböznek egymástól, de a czélpontban mindakettő találkozik: a mennyiben mindakettőnek a végeztelja az abszolút erkölcsi igazságnak érvényre emelése, védelme és uralomra juttatása.

Ez eszményi viszonyból folyólag tehát mindenkor rokonszenveznek az igazság felkent bajnokának az érdem és elismerés magas polczára való emelkedésével; ám a jelen esetben rokonszenvünk különös örömtől lángol, mert hiszen a kitüntetett férfi a miénk. A miénkké tette Méltóságodat az esperességet alkotó egyházközségeknek és főgimnáziumnak immár három ízben egyhangulag megnyilatkozott választó közbizalma. A miénkké tette az esperességi felügyelői állásban immár tizenöt éven át kifejtett azon működése, mely az esperességet feladata teljesítésének mai színvonalára vezérelte s mely felügyelői működésnek sikere és hatása minket a Méltóságod személye iránt való szeretetben, tiszteletben és ragaszkodásban mindnyájunkat egygyé tett.

Most is azért, midőn Méltóságod borus szívvilágát egy tündöklő fényugár derítette fel, e körülmény mindnyájunkban egyiránt ünnepies örömet gerjesztett és arra buzdított, hogy e kitüntetés fényugarába szívvünkől kiáradó szeretetünkkel meletet leheljünk, hogy e fényugár ne csupán ragyogjon, hanem melengető erővel is birjon.

A kishonti egyházmege e mai közgyűlésének osztatlan ünnepi érzésével s büszkélkedő örömeivel üdvözlőlvén tehát Méltóságodat az állami közélet azon magaslatán, melynek fénye Méltóságodról átsugárzik egyházmegeinkre is. Egyházmegeinknek ez ünnepi üdvözlőlete pedig annál nagyobb örömezésből fakad, mert a királyi kitüntetés nem hivta el tőlünk Méltóságodat oda, hol a magyar igazságszolgáltatás legfelső bírói tanácsa székelt, hanem meghagyta eddigi helyén, — meghagyta nekünk.

Legyen e közgyűlési üdvözlőletünk ünnepélyes megpecsételése azon tántoríthatlan bizalomnak, igaz szeretetnek, tiszteletteljes nagyrabecsülésnek és hűséges ragaszkodásnak, mely a kishonti egyházmegegyét elválatlanul köti Méltóságodhoz. E viszonynak hosszú fenmaradásaért most bizonyonnyal mindenik szív hön imádkozik itt magában. En tehát e közös szívbéli imánkat szavakban nyilvánítom azt óhajtvá, hogy az isteni gondviselés oltalmazza Méltóságod testi és lelki erőinek épségét s tartsa meg Méltóságodat egyházmegeinknek diszere s böles kormányzására hosszú időkön át.”

A szívből jövő, szívhez szóló beszéd hatása nagy és maradó. — Alig csillapul azonban a nyomán felhangzó meleg éljenzés, midőn feláll az egyházmege kitűnő alesperese, Liskay János rimabrézói lelkész, ki betegesen eljött, hogy a tisztelve szeretett vezér előtt az egyházmege lelkészeinek üdvözlőletét és az egykori iskolatárs szívbéli örömet tolmácsolja. Öszinte örömmel mond hálát a Gondviselésnek, hogy Kubinyit az egyházmege élére állította, mint a ki a csapásokat, a családi életben reá mért kemény próbát rendületlen hittel kiállotta, sőt megnemesedve, erőben megedzve még fokozottabb mértékben volt a papság jóindulatú barátja, tanácsadója és ha kellett — védelmezője. Hiven ecsetelven lelkészársainak mai örömet, szeretetét, kéri, hogy e szerény, de verőfényes szeretettel rendelkező parochiák lakóival karöltve munkálkodják tovább is az egyház és imádott hazánk javára. — A mélyen átértett szép beszéd az egész közönséget zúgó éljenekre ragadta — Harmadikul Medveczky Sándor szálkoki felügyelő üdvözlőlte az egyházmegei felügyelői kar nevében. Keresetlen, egyszerű szavakkal, de igaz, mély érzéssel. A felügyelői állás fontosságát találó vonásokkal festvén, kivált egyházi és hazafias jelentőségét emelte ki s itt nagy hatással domborította ki, hogy az ünnepeit kiváló egyénisége az állásnak mily diszt, mily súlyt adott. Az ő öröme az

egész testületét. Kéri tehát a Mindenhatót, hogy adjon neki még több örömet, erőt, lehessen továbbra is példaadó vezér, a kinek működése egy jobb jövő eljövételét hirdeti. — Lelkes, hangos éljen támadt e közvetlen, tartalmas üdvözlés nyomán is. — Utána Kemény Lajos, Osgyán költő-papja, esp. főjegyző az egyházmegyei tisztikar üdvözlését adta elő magasan szárnyaló, költői képekben, megkapó hasonlatokban gazdag nagy beszédben. Az egyházmegyéjét nagy viharban, vészben bátran, biztosan előrehaladó hajóhoz hasonlítja, mely immár 15 éven át dicsőségesen megküzdött a viharral, vésszel, mert a kormányos hivatott, erős, bátor férfi volt. A tiszviselői kar kisdud csapatának nevében hajtja meg előtte tisztelőit, szeretetük lobogóját azon buzgó fohással: „Áldja meg az Isten erővel, boldogsággal, megelégedéssel!” — E gyönyörű költői szárnyalás üdvözlés után az egyházmegyei tanító-egyesület nevében Szolovszky Péter elnök mondott még nagyhatású beszédet, melyben a tanító-egyesület múltját vázolván, szépen emelte ki azt a jótékony hatást, melyet az egyesület örvendetes fejlődésére, „a Kishont bérceit és völgyeit a kultúra fényével behintő testületre”, Kubinyi Aladár gyakorolt. „Nem hoztam sem aranyat, sem mirhát — így fejezte be szavait — hanem hoztam imát az egek Urához az ünnepelet javáért!

Mélyen meghatva állott fel most Kubinyi Aladár, hogy az egyházmegyei szép üdvözlésekre, a ragaszkodásnak, szeretetnek és közörömnek e nem mindennapi lényeges megnyilatkozására egybefoglaló választ adjon. — Válasza egyéniségének, nemes jellemének hű kifejezése. Rögtönzés és mégis oly tökéletes és oly találó, mintha az ünnep után, az összes beszédek meghallgatása után otthon írta volna meg. Csak azt mondta el, amit hálás szíve érzett. S épen azért az ő kellemes, nyugodt előadásában méltán elragadott mindenkit. Hangzott pedig e válasz ekképen:

„A köztisztelőnek, a közszeretőnek olyan mértéke nyilvánul meg irányomban, a melyre méltó nem vagyok és a melyet meghálálni akkor sem lennék képes, ha életem az emberi kor legvégső határáig nyúlana.

A legfelsőbb királyi kegy fénylő sugára bevilágított nemesak arra a térre, a melyen hivatásszerűleg mint bíró működöm, de bevilágított minden térre, a hová engemet a közbizalom, a közakarat működni állított.

A legfelsőbb királyi kegy melegeivel polgártársaim szívének melegeit együtt érezni szerencsés vagyok.

Rágen volt, a midőn engemet az én apostoli lelki barátom: Gyűrky Pál az egyház szolgálatába felavatott.

Őseim hosszú sorozatának örökébe léptem.

Igaz van az én kedves barátomnak, hogy az igazságszolgáltatás és az egyház egy célt szolgálnak! Magamon éreztem.

Minden hivatásos foglalkozás bizonyos egyoldalúságot, bizonyos ridegséget kölcsönöz.

Az igazságszolgáltatás terén kerestem az igazságot, egyetlen ideálomat.

Ereztem, hogy az igazság ragyogó, de nagyon hideg fény!

Melegét a vallás és erkölcs adja meg; a vallás és erkölcs szövetségével találtam meg, mint bíró — az embert.

Nem tartozom azok közé, a kik a vallást olesó disznak tekintik, mint a hamis ékszert.

Nem tartozom azok közé sem, a kik égiekkel játszó ködképnek nézik, melyet egy lehellet tova fúj.

Nem tartozom azok közé sem, a kik azt vélik, hogy ez égi összeköttetés elvág minden köteléket, a mely a földi embert a föld rögéhez kapcsolja.

Az én vallásom, az én hitem sziklavár, mely itt épült ebben az egyházban, ebben az egyházmegyében; ihletétől az itteni egyházi életnek!

Midőn ég és föld összeroppant felettem, hitem varázsereje tartott meg az életnek!

Meggyőződés, mert bizonyoságot tehettek róla, hogy a vallásra, a hitre az emberi léleknek nélkülözhetlen szüksége van.

Nem én teszek róla bizonyoságot, de bizonyoságot tesznek a nemzetek, bizonyoságot tesz az emberiség története, hogy a vallás és erkölcs milyen államjogi nagy jelentőséggel és súlyjal bír s a felvirágzásnak alapfeltétele.

E megható és engemet mélyen, érdemem felett megtisztelő ünnepélyen a hálás köszönet első szava tégedet illet, a ki lángoló lélekkel, meleg barátsággal, sok tudással, valódi bölcseséggel irányítottál, mint elnöktársam, az egyházi kormányzat terén.

Hálás szível köszönöm a lelkesi kar szíves üdvözlését, a kik protestáns szegénység, de annál gazdagabb lelkesedéssel, — vész és vihar között egyaránt kitartva, munkálkodtak és munkálkodnak az Ur szőlőjében!

Hálás szível köszönöm az egyház községi felügyelők karának üdvözlését, a kik időt és fáradságot nem kímélve munkáltak egyházzunk közjováért. Meggyőződés, hogy a magyar protestáns hitélet csak akkor és addig lesz élő és munkás, míg abban tevékenyen részt vesz a világi elem is.

Hálás szível köszönöm a tiszti karnak, munkatársaimnak szíves üdvözlését! Kedves barátom a főjegyző ragyogóan szép beszédében találoan hasonlította össze az egyház kormányzatát a tengeren hányatott hajóval; találoan, mert az egyházmegye ezimere vitorlás hajó, a melyet a tenger hullámai csapkodnak; — én ennek a hajónak kormányóját csak úgy és akkor éreztem kezembem biztosan, a midőn tisztársaim ereje segélyemre volt. Hálás szível köszönöm a tanítói egyesület elnökének, a tanítói karnak szíves üdvözlését; az ő lelkes és eredményes munkálkodásuk is bizonyítja, hogy a műveltség, a felvilágosodás és a vallás egymás mellett megférnek, sőt egymást a legnemesebb érdemben kiegészítik.

Hálás szível köszönöm végül az egyházmegye minden tagjának szíves megjelenését.

Hálás szível mondok köszönetet vendégeinknek, a kik szíves megjelenésükkel engemet megtisztelni kegyeskedtek.

Szívvel kívánom, hogy egyházmegyénk hitélete legyen élő és munkás. Annak minden tagját a kegyelem Istenének áldása kísérje!

Szünni nem akaró, zajos éljenzés követte szavait. Amint leült, im felállott a rimaszombati-tamásfali egyházközség közszeretőben álló gondnok-pénztárnoka Geduly

Géza s az egyház mult vasárnapi közgyűlésének megbízásából mondott oly talpraesett, pompás üdvözítő beszédet, amely színben, hangban, tartalomban és külső sikerben is méltán vetekedett a többivel. Sokak, az ünnepelthez legközelebb állók szeretetét, tiszteletét tolmácsolta. Igaz szeretetet, mély tiszteletet. Hiszen Kubinyi ezt megérdemli. Mert igaz ember. Egész férfi. Beesületes jellem. Kinek ielkét a fájdalom csak megnemesíté — hosszú kálvária — járásában. Komoly nehéz idöket élünk. Hazánk, társadalmunk és egyházunk egén sötét felhök ülnek, de a szönek nem fél. Az egyház hajója meg fog küzdeni a viharral, vésszel. Mert a kormányrudját oly erős férfi kéz tartja, mint az ünneplötté stb. Végül Isten áldását kérte az egyház és a maga nevében is a szeretett, becsült vezérre. Közérzést, valóban közóhajt tolmácsolván — örísi hatással.

Szép beszédjére Kubinyi külön is válaszolt nemes lendülettel, bensö melegséggel a következöképen:

„Hálásan köszönöm a rimaszombati egyház megtisztelő üdvözlését!

Drágább nekem minden kiesnél, a mit átnyujtani kívánok: igaz szeretetüket!

Rimaszombati nekem második hazám, a rimaszombati egyház engemet mint egy gyürü övezett körüi mindig, mint családom részt vesz örömeimben és bánatomban.

Ha az a kagyló, a melyről az egyházmegye főjegyzöje költői képen megemlékezett, nemi igaz gyöngyöt is rejteget; abban az én egyházzamnak legtöbb része van, innen, ennek ihletétől tanultam meg szenvedni, bízni és remélni.

Kedves Barátom viszás idök közeledését látja!

En nem féltém egyházamat. A magyar potestantizmus kiállotta a vérkeresztiséget! A magyar szabadsággal és alkotmánnyal összefügg multja, jelene! A magyar protestantizmusnak ereje van és multját meg nem tagadhatja!

Midőn még egyszer megköszönöm szíves üdvözlőket, kívánom, hogy a Mindenható ezt az egyházat a felvirágzás utján tovább és tovább vezesse!”

Ekkor Kemény Lajos főjegyző felolvasta még Szentiványi Árpád egyházkürelti felügyelőnek az ünnepély folyama alatt érkezett meleg bangú tavrati üdvözlését.

Mög zuggott az éljen, zajlott a hatalmas terem, midőn a közgyűlés bezerásal megzendült a mi lényeges himnuszunk: az „Isten áldd meg a magyart!” Viharos erővel. Nemes méltósággal.

Szép volt ez az ünnepe. Meleg, nagy és igaz.

Főispánunkat, Hámos Lászlót a súlyos politikai viszonyok és ezekből takadó sürgös hivatalos elfoglaltatása meggátolták abban, hogy ez ünnepélyen jelen lehessen.

Hirek és vegyések.

Személyi hírek. Pelsöczy Hámos László vármegyei főispánja f. hó 26-án városunkba érkezett hivatalos ügyei elintézése céljából.

Gróf Andrassy Dénes, a nemes szívü főurat, a tudományos akadémia egyhangulag igazgatósági tagjává választotta.

Uj püspök. A roznyói róm. kath. egyházmegye uj püspoke Balás Lajos f. hó 14-én foglalta el ünnepelesen püspöki széket. Örömmünnepe volt ez Rozsnyónak valláskülömbőség nélkül, a mi különösen abban nyilatkozott meg, hogy az uj püspököt ugy e napon, mint a következő napokon is számtalan küldöttség kereste fel palotájában. A jeles képzettségü, nemes gondolkodásü, előkelő származásü főpap mindenkit megnyert rendkívül szíves fogadásával és azon kijelentésével, hogy nemcsak az egyházi ügyekben, de minden nemes irányzatü téren tehetségét és munkáját érvényesíteni kívánja. — A vármegye alispánjához: **Bornemisza László**hoz a következő meleghangü levelet intezte: „Nagyságos alispán ur! Van szerencsém tiszteletteljesen jelenteni, hogy püspöki széketem folyó hó 14-én Isten szent nevében elfogadtam és egyházmegyém kormányzatát tényleg átvettem. — Midőn ezt Nagyságodnak nagybecsü tudomására hozni bátorkodom; magamat, papságomat s egyházmegyémek szíves jóindulatába ajánlom és kiváló tiszteletem öszinte nyilvánítása mellett maradok Rozsnyón, 1906. január 15. Balás Lajos, püspök.

Hódoló ünnepély. Hódoló ünnepséget rendezett f. hó 21-én d. u. 4 óraker a roznyói róm. kath. püspöki leánynevelő-intézet tanítványainak közreműködésével az uj püspök — Balás Lajos tiszteletére. — Az előadáson a káptalan élen a püspökkel jelent meg, a város pedig ugyszölván válogatott községével volt képviselve. — A műsor vallásos előképek bemutatásából, zongorajáték és üdvözöló versekből állott. Elragadtató volt latni a művészt és műérzekek finomságával öszeállított előadást, dicsérvén az által az intézet böles vezetőinek nagy fáradságát, kitartó munkásságát, mély és tudományos alapon való vezetését. Már az első jelenet, illetve előkép „Jézus a kisderek között” oly hatást idézett elő a község lélkében és szívében, hogy a szemeken kivétel nélkül a meghatottság könnyei csillogtak és így volt ez a műsor csaknem minden nagy sikerrel előadott darabjainál. — Az előadás végével gyönyörű üdvözöló szavak kíséretében nyujtottak át a szinpadról a püspöknek egy díszes és művésziesen készített koszorút e felirattal: „Isten hozott szt. atyánk”. Mely után Balás Lajos püspököt az intézet nevében az intézet hitszönonka üdvözölte. A püspök megköszönte az iránta tanusított igaz szeretetnek és kitüntetésnek e kegyteljes jelét, buzditotta az intézet növendékeit a további tanulásra és hitbuzgó, vallásos törekvésekre. Imájukba ajánlta magát, de különösen az intézet alapítóinak halhatatlan és tiszteletreméltó emlékét emelvéni ki, mert minden előmeneteleket a nagylelkü alapítóknak köszönhetik. E szavait az uj püspök az előadás magasztos befolyása által oly elérzékenyülve mondta el, hogy a meghatottság miatt többször kellett szavait megszakítania.

Az általános ipartestület ma vasárnap d. e. 11 óraker tartja gyűlését a városháza tanácstermében. Ez alkalommal adja át Sugár Ignác a miskolczi kereskedelmi és iparkamara titkára Szelenesny János iparosgednek a kormány által nyujtott 100 koronás jutalmat.

Elhunyt postamester. Putnokon **Holzmann** Sándor m. kir. postamester, ki az ottani társadalom köztisztelőben és becsülésben álló tagja volt f. hó 23-án 54 éves korában, boldog házassága 16-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 25-én nagy részvét mellett ment végbé.

A gömörvármegyei gazdasági-egyesület titkára **Lakner László** állattenyésztési segédfelügyelővé lett kineveztetése folytán titkári állásáról lemondott s a gazdasági egyesület elnöké a választmányt a megüresedett ezen állás betöltése céljából f. hó 30-ik napjának d. u. 2 órájára Tornalyára hivta össze. — Tudnivaló, hogy a gazdasági egyelet sikeres működése azon fordul meg, hogy az egyelet titkára bir-e elegendö elméleti s gyakorlati képítéssel s birtokában van-e a hivatottságnak s e mellett hevité-e szívét a közzgazdaság emelésére irányuló nemes törekvés, mert az elnök és a választmány csupán az eszmét adja, a végrehajtás azonban már a titkár feladatát képezi. — A gazdasági egyelet alapszabályainak 37. §-a világosan elörja, hogy titkára csak oly egyén választható, a ki valamely gazdasági tanintézetet, vagy akadémiát jó eredménnyel elvégeztet s e mellett tanulmányairól végbizonyítványt is képes felmutatni. A közügynek kívánunk tehát jo szolgálatot tenni, a midőn az alapszabályok ezen rendelkezésére a gazdasági egyelet választmányának figyelmét felhívjuk, mert csak úgy várhatunk a gazdasági egyesület működésétől jó eredményt, ha titkárjaul minden tekintetben alkalmas és képzett egyént alkalmaz.

A kereskedő-ifjak február hó 3-án tartandó — a III. honvédzenekar hangversenyével egybekötött — báljára az előkészületek nagyban folynak s előre látható, hogy e mulatság az idei farsang lénypontja lesz. A kik véletlenségből meghívót nem kaptak s arra igényt tartanak, forduljanak a rendezőséghez Rimaszombatba.

Esküdtészeki tárgyalások. Az esküdtészeki tárgyalások első ciklusa ez idén február hó 5-6-án lesz. Első napon a gyilkosság vádjával terhelt **Gyalog** Mihály ügyét tárgyalják, ki mult nyáron Apáti pusztán Kovács I. nevű cseledelet ugy fejbütötte, hogy az a körbarn meghalt. Másnap 6-án szándékos emberöléssel vádolt Ifj. **Varga József** keleméri lakos bünyűgyét tárgyalják.

A pelsöczy jegyzői állás. **Frédrich** Vilmos — ki sok éven keresztül buzgó főjegyzöje volt a nagyközségnek — elhalálózása folytán megüresedett **Pelsöcz** nagyközség jegyzői állás betöltése iránt nagy mozgalom indult meg. Ugy értesülünk, hogy a községi képviselőtestület nagy ellentállást akar kifejtteni a választásnál. Az nem lenne szerencsés körülmény, de ismerve **Nagy** főszolgabíró erélyét és tapintatát, bizton reméljük, hogy a választást minden nagyobb izgalom és rázkódás nélkül fogja megtartani. Városunkból **Szoboszlay** Sándor rendőrfogalmazó tehetséges, törekvő közig. tanfolyamot végzett fiatal ember pályázik ez állásra.

Jégünnepe. A helybeli ifjuság a korecsolyázó egyelet aegise alatt mozgalmat indított meg egy nagyobb-szabásü jégünnepe rendezése érdekében. A választmány e tárgyban ma vasárnap d. e. dr. **Kálnoczky** Géza elnöklésével ülést tart a kaszinó társalgójában s ott megbeszélik az akció részleteit.

Uj fogorvos. **Dr. Deutsch** Miksa, volt ujtalvölgyi gyári orvos, ki fogásztati tanulmányait most Budapesten befejezte, városunkban (a Koháry-utca 6. szám alatti házban) letelepedett, s itt mint specialista fogorvos fog működni.

Mulatságok. Nagyroczén az ottani daloskör február hó 3-án mükedvelőelőadással és táncvivalommal egybekötött dalestélyt rendez. — Tornalyán a jötkönyosság nemes tökéjének forgatására alakult részvényársaság február hó 11-én a „Fehér ló” szállodában tartja meg évi rendes közgyűlését egy műestély és táncmulatság keretében. Mindkét mulatságra a meghívót **Kner** Izidor gyomai nyomdász készítette, s ép ezért előre jelezük azon régi megállapodásához való ragaszkodásunkat, hogy sem a mulatságról nem referálunk, sem a felülfizetök névjegyzékét nem közöljük, s erre laptársainkat is újból felkérjük.

Vásár áthelyezés. A m. kir. kereskedelemügyi minister megengedte, hogy a **Nyustván** február hó 11-én tartandó országos vásár február hó 12-én tartassék meg.

Halalozások. Bugyikfalán ifj. **Bornay** Pál városunkban is jól ismert viaszkereskedő folyó hó 20-án hosszas betegség után 40 éves korában meghalt. — **Molnár** József Rimaszombati városi hajdu f. hó 25-én 47 éves korában meghalt. Még délelött a városházán végezte szolgálatát. F. hó 27-én temették el. — Mint lapunk zártakor értesülünk, **Holics** Elek forgácsolai körjegyzö f. hó 27-én hosszas szenvedés után elhunyt.

A mértelapi építkezésekről a „G. H.” mult számában rémhírek jelentek meg, melyek azt adták tudtul, hogy az uj épület repedezik és bedöléssel fenyeget. Mint illetékes forrásból értesültünk, e hír a valóságnak egyáltalán nem felel meg. Alapja talán mindössze az lehet, hogy a művezető mérnök jelentése folytán az építő bizottság december hóban egy hibásan épített boltozatot lebontott.

Asszonylázadás K. H. Várallyán Krasznahorkavárallya iskolazéke f. hó 21-én megtartott gyűlésén szövötbséggel kimondotta, hogy: iskoláit az elviselhetetlen terhek miatt, a mi leginkább a szegényebb sorsú lakosságot sújtja, azt államosítani kívánja. Nagy érdeme van ebben **Sulyovszky** István kir. tan. és uradalmi kormányzó, a ki a jövőben nemesak megmen-teni akarja a népet a napról-napra terhesebben nehezadó iskolai kiadásoktól, hanem az iskolák ugy belső, mint külsö viszonyain is ez által segíteni óhajtott. — Az államosítás azonban különösen az asszony-nép között nagy visszatetszést szült. Különös, hogy éppen azon elemek lázonganak az iskolák államosítása ellen, a kik az ezel járó terheket nem bírják viselni. — Sőt olyannyira szegények, hogy gyermekeiket még csak a legszükségesebb tanszerekkel sem képesek ellátni. A tanítói fizetéseket annál kevesbé bírják megfizetni. — Ezen esznek élő példája éppen maga **K. H.-Várallya!** **Andrássy** Dénes, a kegyes szívü gróf éveken, sőt elődei is évszázadokon keresztül a sajátjukból pótolta a tehetetlen nép helyett a tanítók fizetését, sőt mi több, magát az épületet is a kegyes kezék emeltették! — A lázongók megfékezésére a csendőrségnek kellett közbe lépni. A bujtogatókat és föbűnösöket bejelentették a roznyói kir. járásbíroságnak.

Kitünő minőségű
Arad hegyaljai borok
 kaphatók a **TOMPA** szállodában.
 Ménesi fehér 40 kr. — Gyoroki fehér 32 kr.
 Ménesi siller 24 kr. 8-26 **Gede István.**

Meghívás.

Az Ózdi Takarékpénztár Részvénytársaság

I-ső évi rendes közgyűlése

1906. évi február hó 14-én; délután 2 órakor saját helyiségében fog megtartatni, melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1905. évi üzlet eredményéről.
2. Mérleg jóváhagyása, felmentvény megadása.
3. Alapszabály módosítások.
4. Indítványok.

Kelt Ózdon, 1906. január hó 23.

Az igazgatóság.

Kiadó lakás.

Losonczy-utca 13. sz. alatt 2 szoba, konyha és mellékhelyiségből álló lakás folyó évi május, esetleg február hó 1-én bérbe kiadó. Értekezhetni a tulajdonos: **özv Stelkovich Istvánnéval.** 2-*

Ujbor palaczkolva.

Alulírott értesitem a nagyérdemű közönséget, miszerint az ez idejéig készült, tisztá kezelései és kiváló jó minőségű valódi **almágyi új boraimnak** pecsételt üvegekbeni **elárusítását megkezdtem.**

1 literes üveg valódi almágyi új bor ára **40 kr.,** üvegre letét külön **5 kr.**

Tisztelettel: **Benyó Béla,**

7-* almágyi szőlőbirtokos, bortermelő.

Hirdetmény.

7. sz. — A vallás- és közoktatásügyi m. kir. min. az 1905. évi március hó 24. napján 16676. számú rendeletével a **Pohorella** nagyközségben emelendő

állami iskola és óvodának

építését 115779 korona 63 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett munkálatok kivételének biztosítása czéljából **1906. évi február hó 22-ik** napjának délelőtti 10 órájára Pohorella község házában helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhívattak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyiával inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni. Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz készpénzben vagy értékpapirokban esatolandó. A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek Pohorellán a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Pohorellán, 1906. év január hó 10.

Kajaba Árpád, közs. jegyző. 2-3
Bjalik György, bíró.

Pályázati hirdetmény.

A tamásfalvi körjegyzői laknal építendő két szobából álló **irodahelyiség** és a lakás átalakítására alulírott előjárás pályázatot hirdet A tervrajz és a feltételek a körjegyzői irodában megtekinthetők.

Felhívattak a pályázók, hogy nyílt ajánlataikat **f évi február hó 20-áig** a körjegyzői irodában adják be.

Az árlejtés ez évi **február hó 26 án, d. e 10 órakor** lesz a körjegyzői irodában megtartva, mikorra a pályázók ezuttal meghívattak.

Tamásfala, 1906. január 25.

Garai Arnold, körjegyző. **Misák Mihály,** bíró.

Kiadó emeleti lakás.

A **Kossuth Lajos- és Kmetti-utca** sarkán lévő ház emeleti része, mely 5 tagos szoba, erkély, konyha, kamara, fürdőszoba, zárt folyosó, pince stb. hozzátartozókkal együtt **f évi május hó 1-től** bérbe kiadó. — Bérelni szándékozók forduljanak **Hollósy József** tulajdonoshoz. 2-*

Könyvnyomdász tanulól.

Egy 13-14 éves fiú ki magyarul helyesen írni és olvasni tud, tanulól felvétetik **id. Rábely Miklós** könyvnyomdájában.

Eladó szánka.

Hibátlan, keveset használt szán, a **pozsonyi Mar-sal** czégtől eladó. — Megtekinthető **Lengyel Pál** ur házában. **Jánosi utca 16 szám.**

Kiadó butorozott szobák.

Kossuth Lajos-utca 24. sz. a. ház emeletén két esinosan butorozott és külön bejáratú bíró szoba azonnal bérbe kiadó. Tudakozódni lehet ugyanott. 1-*

Meghívás.

A Gömöri Takarékpénztár R. T. 1906. február hó 12-én d. u. 3 órakor Rozsnyón, saját helyiségében tartja

II. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívattak.*

A közgyűlés tárgya:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság évi jelentése az intézet állásáról.
2. Mérleg jóváhagyása s ennek alapján az igazgatóság és felügyelőbizottság fölmentése.
3. Tiszta jövedelem feletti rendelkezés.
4. Az alapszabályok §-ának módosítása.
5. A felügyelőbizottságba egy rendes tagnak 1 évre való választása.
6. Indítványok, melyek a közgyűlés határnapja előtt 8 nappal részvényes által irásban az igazgatóság ele terjesztetnek. (alapsz. 9. §)

* Megjegyzendő, hogy az alapszabályok 8. §-a értelmében a közgyűlésen szavazati jogat csak azon részvényes gyakorolhatja, ki részvényeit 48 órával a közgyűlés időpontját megelőzőleg az intézet pénztári helyiségében, vagy Miskolcra a Borsod-Miskolci Hitelbanknál letetemenyezi s az erről szóló igazolványt felmutatja. A közgyűlés az alapsz. 7. §-a értelmében határozatképes, ha 10 részvényes megjelenik, kik 500 részvenyt képviselnek.

A felügyelőbizottság által megvizsgált zárószámadás, az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet hivatalos helyiségében megtekinthetők. (21. §)

Rozsnyón, 1906. január 20-an.

Az igazgatóság.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban, a **Kossuth Lajos-utca 16. sz. ház** május 1-től bérbe kiadó, — ezen házban van egy üzletnek való bolt lakással, az udvarban egy külön lakás, minden mellékhelyiségekkel, istállók, kocsiszin, pince stb. Az utcára nyíló bolti helyiség kívánságra lakással is átalakítható. Bérelni kívánok forduljanak **Lusztig Menyhert** tulajdonoshoz ugyanott. 1-*

Vásárjog bérbeadás.

81-1905. kgy. **Szajószentpéter** nagyközség tulajdonát képező

országos vásár helypénzszedési jog

az 1906. évi január hó 1-től 1908. december hó 31-ig terjedő 3 évre a városhaza 19. számú szobájában levő főjegyzői irodában **1906. február 5-én délelőtt 10 órakor** tartandó nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

Kiküldési ár 3000 korona, melynek 10% a 300 korona az árverés megkezdése előtt bánatpénzül leteendő.

Mire a bérlem szándékozók azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az előbbinél sokkal kedvezőbb díjtételeket tartalmazó piaci helypénz díjszabályzat már érvényben van s hogy az árverési feltételek hivatalos órák alatt alulírott főjegyzőnél megtekinthetők.

Sajószentpéteren, 1906. évi január hó 20-an.

Molnár László, főjegyző. **Sándor Márton,** bíró.

Vetekedik úgy árban, mint nagyválasztékban Magyarország legnagyobb hasonnemű czégeivel.

Rimaszombatban, a kir. járásbíróval mellett

mindennemű sirkövek kaphatók
nagyválasztékban
és a legolcsóbb
árban

Horn K. Lénárd
szobrász és kőfaragó
üzletében.
 Állandóan
kész nagy raktár.

1-10

Építkezéshez mindennemű kőfaragó munkák a legpontosabban, legjutányosabban készíttetnek

Klenócson

a Vendéglőt bíró társulat tulajdonát képező

„Nagy vendéglő“

1906. évi május hó 1-étől 3 egymásután következő évre igen jutányosan kiadó. Szóbelileg értekezhetni **Dániel Gyula** úrnál **Klenócson.** 2-3

Meghívó. *)

a putnoki hitelbank részv.-társaság
a folyó évi február hó 14 én d u 2 órakor
 saját helyiségében tartja

II. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek meghívattak.

Putnok, 1906. január 22.

Az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés felolvasása.
2. Zárószámadások előterjesztése és jóváhagyása felletti határozathozatal.
3. Nyereség felosztása iránti intézkedés.
4. Felmentvények megadása.

*) A közgyűlésen szavazati joggal csak azon részvényes bír, ki részvényeit legalább 14 nappal a közgyűlés előtt, a társaság könyveibe nevére iratta és részvényeit a meg nem esedékes szelvényekkel együtt legalább 3 nappal a közgyűlés előtt az igazgatóság által meghatározott és a meghívóban közzé tett helyeken vagy pedig a társaság pénztárában letetemenyezte. Ily részvényesek minden egyes öket tulajdonjogilag illető részvény után egy szavazattal bírnak és szavazataikat meghatalmazott részvényes által is gyakorolhatják.

Meghívó.

A jolsvai takarékpénztár részvénytársaság ez évi közgyűlése

február hó 28 án d u 2 órakor fog saját helyiségében megtartatni, melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghívattak.

Tárgyak:

1. A közgyűlési elnök választása.
2. A jegyzőkönyv hitelesítésére szükséges két tag megválasztása.
3. Az intézet állásáról és a lefolyt évi eseményekről szóló vezérigazgatói jelentés.
4. A felügyelő-bizottságnak a lefolyt évi üzlet-számadás és mérleg megvizsgálásáról szóló jelentése.
5. Az osztalék megállapítása.
6. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadás iránti határozathozatal.
7. Az összes tisztviselők szolgálati pragmatikájának és fizetésének, valamint 3 tisztviselő nyugdíjazására vonatkozó szabályzat tárgyalása.
8. Vezérigazgató, 3 igazgatósági tag és 5 felügyelő bizottsági tag választása.
9. Esetleges indítványok.

Jolsván, 1906. év január hó 17-én.

Hoffmann Miksa s. k.,

1-3 vezérigazgató.

Hirdetmény.

5948-1905. sz. A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **Rimaszombati Takarékpénztár** végrehajtónak **Hangonyi István** és **társai** végrehajtást szenvedő elleni 320 korona tőke, ennek 1901. évi ápril hó 16. napjától járó 8% kamata — kor. óvási, 1/3% váltódíj 49, kor. 34 fillér per, 22 kor. 20 fill. végrehajtási kérvényi, 26 kor. 30 fillér árverési kérvényi és az azon épült házra 342 korona, — az uraji 196 sz. tjkvben foglalt ifj. Hangonyi Károly, Jelen Ágostonné sz. Bolyky Etelka, Bolyky Gábor, özv. Gál Gáborné szül. Bolyky Francziska, Bolyky Gyula, Bolyky Gizella, Hangonyi Istvánné sz. Ruzsinszky Juliánna 517, 518, 519 520, 521, 590. hrszámú szántó, rét- és erdő birtokára 2815 korona, — és az uraji 200. sz. tjkvben foglalt Czink Irma, Vincze Benjámín és neje Vasas Zsuzsánna 34. hrszámú kert birtokára 119 koronában megállapított kikiáltási árban elreudeltetik s annak megtartására határnapul **1906 évi március hó 1-én napjának d. e. 10 óráját** Uraj községbe a községi bíró házához tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is el fognak adatni.

Az árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10% át, vagyis 34 korona 20 fillér, 281 korona 50 fillér, 11 korona 90 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi 60 t. cz. 42 §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60 t. cz. 170 §-a értelmében bánatpénzenek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, 1905. évi november hó 9-én.

Pongrácz, kir. tszéki bíró.

Gyógypaedagogia.

E nevezet alatt a siket-némák, vakok, hülyék, gyengétehetségük és beszédhibásak: dadogók, hebegők nevelés-oktatását értjük. Ehhez képest a gyógypaedagogiai intézet oly intézmény, melyben az érzéki- vagy értelmi fogyatékosak nyerne kiképzést. Speciális ismereteket igénylő oktatási eljárás segítségével a siket-néma megtanul érthető kiejtéssel beszélni, a vak csupán tapintás útján a számára készített domboru-nyomású könyvekből épp oly biztosan és gyorsan sajátítja el az elemi ismereteket, mint látó testvérkéje, sőt még a hülye és gyengeelméjű is bizonyos foku, az egyszerűbb életviszonyoknak megfelelő ismeretekre tesz szert.

Hazánk azok közé a kulturálmok közé tartozik, hol a társadalom kebelén élő négyérezékűek oktatásáról korán kezdtek gondoskodni.

Gömörvármegye nagynevű szülöttje, jóléti Cházár András, már 1799-ben egyik bécsi utjáról visszatérve, ráirányította a nemzet figyelmét a halláshiányban szenvedő fogyatékosak szomorú sorsára. A „Magyar Kurirban“ közzétett s a nemzethez intézett felszólítása a siket-némák váci intézetének létesítését eredményezte, melyet 1802. augusztus hó 15-én Almásy Antal kir. biztos az egybesereglett úri rendek előtt tartott nagyhatású beszéd kíséretében adott át rendeltetésének.

Ez első gyógypaedagogia intézetét csakhamar egy másik hatalmas alkotás, a vakok budapesti országos intézetének létesítése és megnyitása követte. Kár, hogy a kezdetben oly szép eredménnyel megindult országos mozgalomnak lassacskán utolsó hullámvérvé is elsimult és a központtól távolabb eső vidéki centrumok még csak kísérletet sem tettek a fogyatékosok oktatására szolgáló intézetek állítására. A nemzetnek humanizmus sugallta szeretetéből fakadó áldozatkészsége e két intézet megeremtése által egyelőre teljesen kimerült.

Sok időnek kellett lezajlania, míg a tizenhétézredik század végén felvetett eszme ismét pártfogóra talált és a siket-némák egy újabb hajlékot nyertek. Néhai Fox Antal négyszázezer frtos alapítványából az izr. siket-némák budapesti országos intézetének alapköve 1876. május havában tételten le s a monumentális épület 1878. június 2-án ünnepélyesen felavatott.

Annak oka, hogy az 1802—1878 ig terjedő időben gyógypaedagogiai intézet nem keletkezett, főként a hazai tanügyi fejletlen voltában és abban keresendő, hogy a fogyatékosok oktatására képesítő speciális ismeretek nyújtásával nem történt gondoskodás. Attól a társadalomtól, mely a keresetképeség biztosítása és fokozása szempontjából még az éperzékű gyermekek iskoláztatását sem tartotta szükségesnek, nem volt várható, hogy ama szerencsétlenei számára állítson és tartson fenn intézeteket, kiket a szülők szegyenkezve rejtettek el az emberek kíváncsi tekintete elől, vagy a kik leggyakrabban koldustarisznyával kopogtattak be a könyörületsek ajtajain.

Sporadikusan kísérleteztek ugyan az ország különböző részeiben egyesek a négyérezékűek oktatásával, de a szakismeretek hiánya miatt a közönség érdeklődését felkeltő eredményt elérni nem tudtak s vállalkozásukkal rövid időn belül akarva — nem akarva fel kellett hagyniok.

Szélesebb térre való kiterjedést a gyógypaedagogiai oktatás a szaktanárképzés rendszeresítésével nyert. Eme údvös intézkedés után a gyógypaedagogiai intézetek keletkezésének egyik legjelentékenyebb akadálya: a megfelelő képesítéssel bíró szakemberek hiánya, magától megszűnt. Nemcsak a már meglévő intézeteknél évről-évre mutatózó tanerőhiány volt pótolható, hanem a váci anyaintézet az újabb keletkező vidéki kisebb intézeteket is elláthatta a négyérezékűek oktatásához értő, arra képesített tanférfiakkal.

Egy másik jelentős következménye a tanerőképzés rendszeresítésének, hogy mindinkább megszorodtak a fogyatékosok ama természetes pártfogói, kik nemcsak oktatásuknak szentelték örömet idejüket, hanem hírlapi közlemények és felolvások útján feltárták a közönség előtt e szerencsétlenei sajnálatra méltó helyzetét s ily módon nem egy intézet keletkezésének vetették meg az alapját.

Jó ügyhöz méltó fáradozásuknak eredménye, hogy míg 6—7 évvel ezelőtt az egész országban csak két nagyobb és öt kisebb intézet állott fenn a siket-némák számára, csak egyetlen intézetünk volt a vakok oktatására, a hülyék és gyengeelméjűek rendszeres tanítását pedig alig hogy megkezdtek a budapesti állami intézetben, ma már csupán a siket-némák oktatásának céljaira a közönség áldozatkészsége és az állam hathatós támogatása mellett tizenhat intézet szolgál.

Sajnos azonban, még mindig távol állunk a közszükséglet kielégítésétől. Meglévő intézeteink, ha fokozatosan kiépülnek, mindössen 1400—1500 siket-néma oktatását képesek biztosítani; a tanulatlan tanköteles siket-némák száma pedig hazánkban az ötezret meghaladja.

Az intézetek keletkezésének fokozatos egymásutánja ez: 1. a váci (1802), 2. az izr. siket-némák budapesti orsz. intézete (1878), 3. a temesvári (1885), 4. az aradi (1885), 5. a kaposvári (1886), 6. a kolozsvári (1887), 7. a budapesti állami (1891), 8. a kecskeméti (1900), 9. a szegedi (1901), 10. a jolsvai (1901), 11. az egri (1901), 12. a soproni (1903), 13. a debreczeni (1903), 14. a kőrmöcbányai (1903), 15. az ungvári (1904), 16. a pozsonyi, mely (1905.) szeptember havában nyit meg.

Az itt felsorolt valamennyi intézet keletkezésének történetét elmondani hosszadalmas volna, de meg létesítésük előzményei is annyira hasonlóak, hogy teljesen elegendő egyiknek keletkezését megismertünk s mindnyájának története ismertté lesz előttünk. A létesítést megelőző munkálatok mindenütt ugyanazok, csak az azokat teljesítő személyekben van váltakozás.

Gömörvármegye területén két gyógypaedagogiai intézet van: a siket-némák „Cházár András“ jolsvai és a hülyék pelsztici intézete. Ezeknek elhelyezését illetőleg nem hagyhatom megemlítés nélkül, hogy míg más vármegyében rendszerint a megyei székhelyen vagy valamilyik nagyobb városban nyer az intézet elhelyezést, nálunk alig háromezer lakossal bíró városkában állított fel.

Nem képezi ezuttal feladatomban, hogy a gyógypaedagogia minden ágára egyforma részletezéssel kiterjedjek, csupán a halláshiányban szenvedők oktatásáról, intézeteiről fogok a következőkben vázlatos képet nyújtani a siket-némák jolsvai intézetének rövid ismertetése folyamán.

Ez intézet létesítésére az első lépést Borbély Sándor, a siket-némák váci intézetének igazgatója tette meg, ki mint szaktanári előadó, 1900-ban a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyásával az ország törvényhatóságai és rendezett tanácsu városaihoz „Felhívást és tervezetet“ küldött siket-némák és vakok intézeteinek létesítése tárgyában. Jolsva város képviselő testülete a tájékoztató és buzdító irat tanulmányozására bizottságot kért fel, kötelességévé téven a tagoknak, hogy véleményes jelentést terjesszenek elé.

E bizottság javaslata alapján a városi képviselőtestület 1901. március 16-án tartott rendkívüli közgyűlésén kimondotta, hogy Gömörvármegye nagy szülöttje és a magyar siket-néma oktatás megeremtőjének emlékére intézetet állit. Az intézet céljaira a város közepén álló volt laktanya telkét és épületét átengedi, a szükséges átalakítási munkálatokat magára vállalja, az intézet helyiségeinek fűtését, világítását és tisztogatását saját költ-

ségén fogja eszközölni, a dologi kiadásokra az első hat éven 1500 koronát, azontul pedig 1000 korona segélyt szavazott meg és elhatározta, hogy az igazgatói lakbér-ellenében az intézetben igazgatói lakásról is fog gondoskodni.

E határozatból kifolyólag kérelem intézetet a vallás- és közoktatásügyi kormányhoz, hogy az intézet szervezésére szakképzett egyént küldjön ki s annak megnyitását 1901. szeptember havára engedélyezze.

Az intézet, melynek felállítását Jolsva város magas színvonalon álló társadalmi emberbaráti érületének emelt oszlopot s fényes példát adott arra nézve, hogy aránylag csekély számú lakossal bíró község is mit tehet a humánus ügy előmozdítása érdekében, 1901. évi október hó 15-én nyit meg 10 növendékekkel.

Megeremtésének fáradságtalan harczosa, buzgó apostola Basilides Gusztáv, a város agilis polgármestere, kinek az intézet, megnyitásától kezdve kiváló gondoskodásának tárgyát képezi.

Czélja a „Cházár András“ jolsvai intézetnek s minden siket-néma intézetnek, hogy:

a) A siketség folytán némának maradt vagy némává lett gyermekét mesterségesen: a látás, tapintás és izomérzés segítségével megtanítsa beszélni;

b) hogy lehetőleg mindazon közhasznú ismeretek birtokához juttassa a siket-némát, melyek a gyakorlati életben szükségesek;

c) végül pedig, hogy a gyakorlati oktatás terén: a rajzban, kézügyességben, női kezimunkában stb. oly jártasságot biztosítson a növendékeknek, hogy ezek az intézetből kilépve, képesek legyenek valamely iparágat elsajátítani vagy más kenyérkereső pályán boldogulni.

E cél elérésére az externatussal létesített intézet ez idő szerint már öt osztálytal bir, mely osztályok még három felmenő évfolyammal fognak szaporodni.

Az intézetbe felvételymentes vallásra és nemre való tekintet nélkül első sorban Gömör-, azután Sáros-, Szepes-, Abaujvármegyék területén, végül az ország bármely vidékén élő, hazánkban illetőséggel bíró 7 évet betöltött, tíz évet meg nem haladott korban lévő siket-némák, a kik a siketségen kívül más testi vagy szellemi fogyatkozásban nem szenvednek.

Egy-egy évfolyamra 10—15 növendék vehető fel.

A növendékek a városban egyes jobb családoknál helyeztetnek el, közvetlenül az igazgatóság utasításai alapján; a tápdíjat és lakást a szülők egészben, szegénységi bizonyítvány mellett részben fizetik, részben pedig az intézet viseli. Az intézet anyagi helyzetére való tekintetből — sajnos — ma még első sorban a fizetők kérvényei vétetnek figyelembe; szegénység miatt azonban eddig, még egy folyamodó sem utasított el kérelmével.

A teljesen szegény növendékek taneszközöket s szükség esetén ingyenes gyógykezelést is nyerne.

Az intézet a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter és Jolsva város fenhatósága alatt áll. Tanulmányi és személyi ügyei közvetlenül a miniszterium által intézetnek el, az anyagiokról pedig a város által kiküldött felügyelő-bizottság gondoskodik. Minthogy az állam csak a tanerők fizetését vállalta magára, Jolsva város pedig az épület jókarban tartásáról gondoskodik, a szegény tanulók ellátási költségeinek előteremtésére a felügyelő-bizottság saját kebeléből segélyező bizottságot alakított, mely társadalmi uton, gyűjtések eszközölése által igyekszik a megfelelő összeget évről-évre előteremteni.

Ily uton ez ideig az intézeti pénztárba még minden évben befolyt ugyan a szükségletnek megfelelő fedezet, de az intézet fokozatos kifejlesztése és a növendék létszám rohamos szaporodása folytán a közel jövőben elkerülhetetlen, nagyobb arányú kiadások nem lesznek fedezhetőek. A gyűjtés ingtag, bizonytalan alapot képez

TÁRCZA.

El, elmerengek.

El, elmerengek gyakran, hosszan el.
Az ős erő a természet felett.
Ezernyi vágy, csapongó gondolat,
Ezer érzés tölti be lelkemet.

Mélység, magasság, távol és közel.
Meg — elragad egyként: mi árny, mi fény,
A vak ború s a villámló sugár
Csodálva csüggök annyi remekén.

Mig gondolatba' mélyre szállanék
Alá, hol a föld izzó méhe van,
Vagy lelkem felett repülve türde
A végtelen örök sugárban.

Átrepülné az izzó, hő napot.
A nappalt, nappallá vált éjszakát.
A kéklő mennyet, mennyboltozatot.
Ezüst holdja — milliárd csillagát.

Mi bűvös a holdas, csillagos éj.
Minő varázs a fényben mely kigyúl!
Vagy a fényívben, mit rajzol, leír
Egy-egy csillag ha kiég, ha lehűl!

Minő fenség a viharba borult
Égen, — mikor ádáz esatára kél
A fergeteg, — át csapva szilajon
Földön, égen . . . villám villámot ér.

Vihar lezúgva: mi kedves, szelid
Szivárványával a kék tiszta menny —
Mikor a felhőn áttört fény király
Teljes fényében újra megjelen.

Mi szép tavasszal a pástos mező!
Ezer nyíló-feslő virággal!
A dalos erdő, koszorús liget.
Mi' illatos pást! s bűvös röpke dal!

Hol a futó csermely hab árja zúg.
A völgyet mig kigyózza átszeli.

Minő kedves, mi vonzó a tavasz!
Minő bájos, minő gyönyörteli!

S az ős, mikor a föld levelezik —
Elejti báját, sápadt lesz, beteg,
A ringó lomb, mig ágán alig áll.
Őn hervadását alig éri meg.

Lehűl, előbb mint lehűlésre ért.
Elet-halál holott egymásra tör.
— Van, ah van báj az elmulásban is!
A hervadásban is kőj és gyönyör!

El, elmerengek gyakran, — hosszan el —
A fény, az árny, holott meghihletett.
Fényben, árnyban, csodálni kész, tanít
Az ős erőt, munkás természetet.

Borsody Béla.

Vidróczki Marci.

Irta: KOMÁROMY ISTVÁN.

(Vége.)

Visszatérek ezek után oda, mikor Vidróczkit 20 lépésről megláthattam s kinek arca még most is élénken van előttem, meg 2 duplapuskája, amit én jobban szerettem volna, mint Vidróczkit.

Mint előzőleg említém, atyám sokszor kivitt magával a pusztára az én kis lovas fogatomon. Kocsist persze nem vittünk, legfeljebb a Sós Jókát a parádés kocsis fiát. Ha azután atyám az alsó pusztán elvégezte a dolgát rendszeren még a felső „Vizálló“ pusztára is felkapaszkodtunk. Azt azonban csak nagyritkán mellőztük, hogy a „Ragács“-hegy aljában lévő Véreseknél, e kitűnő forrásnál meg ne pihentünk volna. Olyan kristály viz bugyog fel e forrásból, hogy a Tátrában sem lehet különbet inni, és gyönyörű pászit, meg százados tölgy-terebélyek környezik. Ez a hely volt Vidróczkinak is pihenő helye, de ha neszt hallott, rendszeren idejekorán eltűnt a sűrűben.

Nagyon jól emlékszem reá, hogy egy tikkasztó júliusi napon a gépelésnél voltunk és onnan mentünk be egy bögre zsendiczére a pusztára. Atyám midőn jól átnézett mindent — megkérdezte Földi Andrást — mikor volt itt Marci? — Epen tegnap este tekintetes érdemes uram! volt reá a válasz. Nem volt ez ottan új-

ság, hát nem is sokáig beszélhetek róla, atyám is talán csak azért kérdezte, hogy kérdezzen valamit.

— No fiam, felmegyünk a Vérese-kuthoz, hát ha utközben megláthatjuk a disznónyáját is valahol. Mondotta öregem. En a Jóska gyerekekkel a kis szekérbe ügrottam s majd összevesztünk a gyeplőn. Öregem is felült és lassu tempóban haladtunk a nem hosszú, gyönyörű, szűk völgyön felfelé. Ennek tulajdonítható, hogy meglepetés ért bennünket, mert a kocsit nem zörgött. Atyám már messziről észrevette, hogy a kut mellett 3 ember heyerészet s még azt a megjegyzést tette, no fiam, meglátjuk a disznót, mert a kondások ott heverésznek. — Így ballagtunk miuk csendesesen és csudálatos, a 3 ember nem vett észre, csak mikor egész közepükbe érkeztünk. A kettő gyorsan felugrott és belépett a sűrűbe egy-egy hatalmas tölgy mellé, a harmadik azonban, kinél két fegyvert pillantottam meg, nagy tempóban kelt fel és menni akart. Atyám rögtön tudta kivel van dolga, mert már többször látta, de nekem, hogy meg ne rémüljek és el ne sirjam magamat, nem mondta.

— Hé Marci, ne szaladj, állj meg egy szóra!
Szóllítottá meg öregem. Erre visszaválaszolt:

— Jónapot uram, nem lehet!
— Ne bolondozz hát! Es Marci tényleg megállott vagy 50 lépésre tőlünk.

— Hogy vagy, Marci?
— Megvagyok uram!
— No jőjj közelebb, adok egy jó pipa dohányt, ilyent nem szisz a Mátrában!

— Nem lehet uram! Kisvártatva válaszol:
— Nohát nem bánom, dobja ide az ur a zacskóját!
Öregem odadobta neki a zacskót, megtöltötte makrapipáját, rövid köszöntéssel odább állt.

Mi azután letelepedtünk a kut mellé, a fakanállal merítettünk a hideg forrásból, s nemsokára kocsira ülve hazafelé indultunk.

En öregemnek egész uton nyafogtam, hogy ki volt az az ember s ő azzal válaszolt, hogy egy kondás. — Nekem azonban nem fért a fejembe, mert a kondások nem úgy néznek ki. Annak nem volt zsiros a kalapja, meg a kondásnak nincsen két puskája. Mikor aztán odahaza vaecorához ültünk, akkor árulta el atyám, hogy Vidróczki Marci volt. Ijedtemben majd lebuktam a székről s azután egész este öcsémet riasztgattam Vidróczkival ugyannyira, hogy lefekvés előtt még meg is kostoltam a csibukszárat. Akkor láttam én V-

oly intézmény fenntartására, melynek évi kiadása a tízezer koronát már most meghaladja.

Ama körülmény, hogy az intézet létesítésétől minden évben egy-egy új osztályt bővült, legjobban mutatja az intézmény házagypótló szükségességét, melynek fennállásától immár a körzetéhez tartozó négy vármegye siket-némáinak sorsa függ. Számára tehát biztos alap megteremtéséről gondoskodni kell s mi sem természetesebb, minthogy az alap megteremtésének módozatai felett gondolkozván, figyelmünk első sorban a községek felé irányul, mint ahonnan az intézet növendékeit nyeri s mint amelyeket egy-egy siket-néma felvétele és befogadása által nem egyszer súlyos tehertől mentünk meg.

A felügyelő-bizottság az intézet körzetéhez tartozó összes községek képviselőtestületeihez kérelmet intézett, melyben a község tehetségéhez mért, évenként megújuló segély megszavazása szorgalmaztatott.

Minthogy a kérelem szétküldése a múlt hónapban történt, az eredményről beszámolni még korai volna.

Egy másik az intézeti alap megteremtésére irányuló intézkedése a felügyelő-bizottságnak az, hogy siket-némákat gyámolító egyesületet létesít.

Az egyesület tagjai évi díjakkal járulnak hozzá a növendékek ellátási szükségleteinek fedezéséhez s kötelezettségeik ellenében az intézeti ügyek irányítására a választmány utján bizonyos fokú befolyást nyernének.

Ha a felügyelő-bizottságnak utóbb említett intézkedései megfelelő eredményt fognak járni, úgy az intézet fennmaradása és zavartalan működése biztosítva lesz, mely ha még megfelelő környezetet is nyerne fásított területtel, akkor valóban méltó volna ahhoz a nagyszellemhez, kinek nevét viseli s diszére válnék Jolsva városának s Gömörmegyének egyaránt.

Markovics Árpád.

Kövecses ünnepe.

Örömnépe volt e hó 21-én a kövecsesi református egyháznak. A délelőtti isteni tisztelet alkalmával szentelték föl a közadakozásból épített új orgonát az egész falu népének s a környékből összesereglett hívek jelenlétében. Ez a jóra való sajtómenti kis község az utóbbi két évtized alatt sok szerencsétlenségen esett át, iskoláját, lelkesi lakát, templomát tűz pusztította el, egykori földes urai, kik a szegény egyháznak bőkezű patronusai voltak, elhaltak, utódai at pedig az életpálya más vidékekre hajtott, hogy a viharok által megtépett egyház az Istenbe vetett bizodalmon kívül csak buzgó papjának lelki támogatása mellett remélhette azt, hogy romjaiból felépül. A munkáiban szorgos és hitéhez hű nép, papjának buzdítására, szerencsétlenségei közepett nem csüggedt el: hozzáállott a felújítás nemes munkájához, felébresztette a rokonszenvet s míg maga is dolgozott, segélyt kérő szótára egyszerre megnyitottak előtte az áldozatkésztség zsillipjei s a befolyt adományokból felépítette iskoláját és lelkesi lakát, megújította templomát, melybe a múlt év folyamán alatt díszes orgonát is állíttatott. Az egyház anyagi támogatói között első helyen Gróf Andrassy Dénes és Francziska grófnő állanak, mind a kik iránt örök hála-ra van lekötöztetve a kövecsesi ref. egyházközség, a mennyiben a nemes grófi pár az egyházi épületeknek romjaiból való kiemelésére ezeket áldozott. E nagylelkű adomány képezte azt a fundamentumot, melyen az egyház biveinek s az egykori patronusok (lélekben az ősi kuriákhöz esatolt) utódainak szerényebb, de ép oly becses anyagi hozzájárulásával az egyház épületei romjaikból kikeltek, mint a kövecsesi kálvinista magyarság erősségei.

Az új orgonának felszentelése vasárnap délelőtt egyszerű, de szívhez szóló ünnepélyvel ment végre. A kálvinista papság köréből megjelentek: Molnár József naprágyi lelkész, ki szép felszentelő imát mondott, Réthy Andor kálvosi lelkész, az ünnepi szónok, ki emelkedett

hangon és hazafias beszédével mély hatást keltett, — Sággy Sándor e. tanácsbíró és Czinyéry Barna, — továbbá a világiak közül Tornallyay Zoltán, Lukács Géza tanácsbírók, dr. Veres Samu világi jegyző, Lengyel Iván árvászeiki ülnök, a Lukács- és Dancs-család utódai közül özv. Mészáros Kálmán, dr. Veres Samuné, Lengyel Ivánné, valamint a jelenlévő lelkészek női családtagjai. A felszentelő ima és prédikáció után Búzy Márton olvasta föl az egyház megújodásának történetét a forró hála hangján emlékeztetve meg mindazokról, kik akár tényleges munkában, akár anyagiakban áldozatokat hoztak Isten dicsőségére.

A csinos új orgona, melyet Litkey József tornallyai tanító a Hymnusz áhitatot keltő hangjaival szótaltatott meg — kassai hangszerkészítő műve s 1800 koronába került. Ez összegnek legnagyobb részét — ezer koronát — szintén a gómori egyházak legnagyobb patronusa Andrassy Dénes gróf adományozta, — de a jótékony adományozók sorában jelentékeny összegekkel szerepelnek a Lukács-család tagjai is s áldozatkészséget tanúsított az egyházközség csaknem valamennyi tagja. — Ünnepe után barátságos lakoma volt a lelkesi lakon, melyen Lukács Géza meleg hangú felköszöntőben méltatta Búzy Márton kövecsesi lelkész érdemeit, kinek lankadást nem ismerő buzgósága, éltető lelke és belső ereje volt annak a munkának, melyet az egyház hívei teljesítettek. Dr. Veres Samu a két fungus lelkész, Molnár és Réthy köszöntötte föl, Réthy Andor pedig az egyházmegye jelenlévő világi tagjait: Tornallyay Zoltán, Lukács Gézát és dr. Veres Samut, — Sággy Sándor a hitéhez hű kövecsesi népért, Búzy Márton a Lukács-család tagjaiért ürítettek poharat. Az örömnépet ülő községben este népmulatság volt.

Levelezés.

Kövi, 1906. január 21.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Azon kecsgetető reményben, hogy levelemnek, b. lapjában egy kis helyet juttatni szives leend, szivesen felcsapok riporternek, hogy a mélyen tisztelt olvasó közönség mi rólunk is tudomást vegyen s nehogy valami gonosz nyelv incselkedve ránk fogja, hogy Pál-napig alszunk.

Dehogy alszunk. Hiszen Kövi lakosságában annyi fúrás van, hogy a Mozdóházaiak is kölesön vehetnének. Mert mi is akarnánk mozogni, kérem alásan, nem is kellene minket hátba lökni csak a szentek el ne hagyjanak. De hát itt a bőkenő. Mozogni, de merre? Szegény utaink, megrepedhetnek az elpuhultságtól s mégis mostoha gyermek maradnak. Hej! csak lakna egy automobilos ember közöttünk, tudnánk mi echós szekeren is utána menni. De hát majd csak ránk akad valaha a megye ezeken az utakon is s akkor a mit községünk rajtuk fészült, szép ruhába öltözteti a vármegye. Milyen vigan, fűtőrészve fogunk akkor utazni. No persze a viczinális, oh a viczinális nekünk már valószínűleg befűtült örökre. Pedig ha annak idején a jobbik eszünk mozogt volna, no meg az intéző körök a mappát is jobban megnézik, bizony vigan, meghizva fűtűrésztett volna erre a vak ló is.

Ha már ennyit engedett meg Szerkesztő ur, kérem engedje meg, hogy egy keresztelőről is megemlékezsem. Ugyanis Vizkeresztkor, keresztvizere tartottuk a magyar olvasókörnek iker testvérét, az az napon megalakult polgári olvasó egyletet. Mai napon pedig keresztelőjét ünnepeltük s a kihirdetett alapszabályokban beanyakönyveltük a kisdéd csecsemőt. Adja Isten, hogy ne legyen ideitlen; de van is reményünk, hogy szépen fog fejlődni mert a tisztviselők és a választmány képeben oly keresztstülöket kapott, a kik dédelgetni nem, de edzeni fogják. Vivat, floreat, crescat!

szerényen adta elő, hogy Vidróczki küldte be egy kis eleségért. Hamar előkeresték a kamara kulcsot, vagy 3 kenyert és egy font szalonát kihoztak és átadták a szegény legénynek. Atyám irt Braun Gábor szomszédnak egy comissiót s a betyárt, — ki szépen megköszönte, mit kapott — utnak eresztette. A mint a betyár a konyhából távozott, minket kicsalt a kíváncsiság és több éles fűtőt hallottunk. Atyám azt úgy magyarázta azután nekem, hogy a többiek őrt állottak és fűtűszóra jöttek össze. Braun szomszéd pedig másnap büszkén mesélte el, hogy az urokat mennyire dicsérték a betyárok, mily szépen mulattat Vidróczki 7-ed magával reggelig.

Annyam pedig reggel mikor a kenyereket kereste, ki este már aludt, nem akarta elhinni, hogy a betyárok vitték el, mert a német Mari, éjjeli szekrényéről lopta el este a kulcsokat.

Ezt a jelenetet soh'sem fogom életemben elfelejteni, s az a legény még ma is úgy előttem van, hogy ha festő lennék, teljes hűséggel tudnám lepingálni.

Atyám még sokszor találkozott a fiukkal a pusztán, illetve látta őket, de közelebről, különösen Vidróczkival nem tudott összejönni, mert az igen vad, bizalmatlan ember volt a nadrágos emberrel szemben. Mig otthon tanyáztak, nem is vezett el tőlünk egy csirkefiók sem, hanem mikor azután már nagyon üldözték őket és szíjjel ugrasztva a bandát, a Mátrába vonultak meg; a tolvaj kondások rögtön feltámadtak s a mi nyájunkat is igen megdézsmálták egyszer.

Végeztül még a halálát mondom el e haramia-vezérnek, mert ő a szó szoros értelmében az volt, csak-hogy keveset jegyeztek fel róla. — Ha jól emlékszem vissza, a 70-es évek vége felé történt, hogy egy éjjel a rappi kocsáros megölték és kirabolták. Nyílt dolog volt már virradóra, hogy Vidróczki követte el a borzalmas büntényt. — De mire megindultak megint nagy parádával elfogatására, — mert valljuk meg, hogy minden csendbízott és pandúr félt tőle, — már ő akkor másodmagával, egy haszontalan hitvány kondás gyerekkel, — ki atyámnál a vizálló pusztán nevelkedett fel, kit később azonban elcsapott, — Bátoriban a Mátrájában mulatott. Valóságos bált csapott a falu népének a rablott pénzeket, végig-hosszig muzsikáltatta magát a falun s midőn egy lóhátas embert látott jönni, czimboráját elébe küldte azzal az üzenettel: — „mond meg annak a léhűtő gazdatisztnek, hogy ma este Almássy Mundinál (Edmond) akarok vacsorázni Tiribesen, s ha nem készít

Mozog itt még valami más is, kérem alásan, ha nem is lábunk alatt a talaj. Hallom ugyanis, hogy a községi előjáróság erősen neki kezdte tüzelni az üst alá, a melyben a vásár-jog megszerzésének eszméjét ki akarja főzni. Egészséges az eszme, bár testte lenne s akkor ipari és kereskedelmi tekintetben a vidék is új életre kelne. Csak az a kaján irigység ne volna oly elvakult, hogy képes volna szomszédja alól a pokrócot is kirántani! Csak előre bíró uraimék, nem kell sajnálni a eszma talpat s ha célt érnek, bizvást lehet tartani a husz ezer korona költséggel felépített új vendéglőben magnum áldomást!

Nem lesz talán felesleges betűk alá szorítani azon híremet sem, hogy a köri közgyámi tiszt Jerem Aurél kereskedő és egyházi felügyelő személyében oly kezekbe került, a hol a puritán becsületesség aegise fogja az árvák ügyét bevilágítani.

Kegyes engedelmevel alkalom adtan máskor is bemártanám tollamat.

Szikiás.

Hírek és vegyesek.

Megerősített alapszabály. A dobsinai ipar-testület kebelében szervezett békéltető-bizottság alapszabályait a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta.

Véres verekedés volt folyó hó 24-én a vasuti vendéglőben. A törvényszéki tárgyalásra bejött otrokoci gazda Sinko Márton és Fodor J. között, kik összekülönböztek s utóbbi hatalmas botjával fejbeütötte Sinkot ki súlyosan megsebesült.

Műkedvelői előadás. Rimaszombat és vidéke jótékony négyesülete febr. hó 10-én a „Három Rózsa“ nagytermében jótékonyczlú műkedvelői színi előadást rendez, mely iránt már előre is óriási az érdeklődés város és megyeszerte.

Verekedés Ragályon. F. hó 21-én vig lagzit ültek Ragályon, s a legények táncközben összeszóllalkoztak. Már-már verekedés lett a szóváltásból, mikor a mulatságon résztvevő Nagy János csendőrszervező köztük lépett, s szét akarta választani a czivódó legényeket. Ezek aztán nekiestek a csendőrnök, őt leütötték a lábáról, megszurkálták és úgy helybenhagyták, hogy a sérültet be kellett szállítani a közkórházba.

Elgázolta a vonat. Vasárnap reggel a Bánrév-ről Rozsnyó felé közeledő személyvonat elgázolta a baki őrház előtt Tóth János jólézi földművest. Öngyilkosságot kizárnak tekintenek, mert szombaton nagyobb erdőterületet vásárolt készpénz ellenében. A rozsnyói kir. járásbíró részéről Aranyosi vizsgálóbíró a helyszínére utazott, mert nincs kizárva annak lehetősége, hogy bűntény forog fenn.

Halálos fejszecsapás. Kecő mellett a telekesi erdőben f. hó 16-án tragikus végű összeütközés történt, Lőrincz János és fia és Ambrus János között. Utóbbi ugyanis két puttonnal indult utnak Kecőről, utközben azonban az egyiket elveszítve visszatért a telekesi erdőbe, hol Lőrincz és fiát gyanúsította azzal, hogy eltulajdonították a puttonyt, szó-szót követett s csakhamar dula-kodás lett belőle. Ambrust úgy összeverték, hogy a sélrelmekbe f. hó 22-én meghalt. A bíróság megindította az eljárást, s f. hó 24-én Bazilidesz Barna tornallyai kir. albiró és Dr. Mészáros István kir. ügyész közbenjöttével dr. Zehery István kir. törvényszéki orvos és dr. Goldblatt Géza körorvos a boncolást megejtették. Az ügyész rendeletére a tetteseket letartóztatták s bekisérték a tornallyai kir. járásbíróhoz, honnan Miskolcra szállítják.

A „Napközi Otthon“ javára újabb a következő szives adományokat vettem: Köhn József 1 drb. juh, özv. Szabó Györgyné sz. Maléter Matild 5 korona, özv. dr. Szabó Samuné 4 korona, Reisz Józsefné 2 korona, Heksch Bertalané 5 kg. borsó, 5 kg. dara. Fogadják őszinte köszönetemet. — Rimaszombat, 1906. január hó 26-án.

Dr. Marikovszkyné.

először és utoljára és még ki is kaptam érette, — mikor pedig már olyan 8 éves gyerek lettem, s passzióval pofozgattam a cselédgyerekeket, jó anyám elnevezett Vidróczkinak.

Még egy esetet mondok el, ami nemsokára történt ezután. Vacso-ra után, ha nem voltam álmos, a német leány, Mari, kitől azonban a kenyérenél és víznél egyebet meg nem tanultam, — ő azonban egy év alatt már jól beszélt magyarul az én örömmre — rendszeren le vitt a konyhába s azután ottan hallgattam a rémes meséket, míg el nem álmosodtam. Egyszer történt meg, hogy úgy 10 óra tájban mindenki végezte a maga dolgát s egy óra bejáró asszony Futó nenő a boszorkányokról mesélt, én pedig a nagy konyhaasztalon ülve hallgattam. Rákezdtek a kopókőlykek az ugatást, de arra ügyet sem vetettünk, mert a kopó kutya igen ideges és mindig ugat; de egyszer megszólalt az öreg: „Talpas“ a vén házörző és elkezdett faldosni. Ez már valami volt, mert az öreg hiába nem szokott megszólalni. A szakácsné rászólt Ferire, az inasra: — Nézz ki csak! De Feri egy káromkodással, — mert vén lusta állat volt, a szobaleányt nógatta S már majd összevesztetek, midőn kopogtatás nélkül megnyílik az ajtó és belépett rajta egy vadonatújba öltözött szép férfi. Ugy nézett ki egészen, mint a hogy Petykót, a jánosi betyárt lefestik, csak alacsonyabb volt. Uj szűr, uj kalap, uj győcsing és gatyá, szépen pitykézett piros mellény volt rajta. Jobb kezében egy hatalmas ölmos bot, mellénye zsebéből pedig dupla pisztoly leseledett ki. Nem kellett azt mondanunk senkinek, hogy egy betyár lépett be, reá volt az irva a homlokára. Nem is sokszor fordult ő meg a templomban, mert az Isten nevében nem vette szájára és nem köszönt. Megállott az ajtóban merészen és csak annyit kérdezett:

— Itthon van-e az ur?

Félelméből felocsudott Futó nenő, sietve válaszolt neki;

— Itthon lelkem, itthon! ... Mit kíván?

— Ne kérdezze kend: Hanem hívja le!

Futó nenő köszvényes lábaival úgy rohant fel a félemelet rozoga lépcsőjén, mintha Lucza-napkor a keresztúton a forgószél ragadta volna magával.

Alig pár pillanat múlva megjelent öregem az ő csibukjával és egy hatlövetűvel a kezében. Megjelenésére a betyár levette kalapját és köszöntésével tisztelte meg. — ... pedig atyám megkérdezte, hogy mit kíván, szépen